Iesed ygeer ziiee garza baina.

1932 onii
Maarta
14 edor

№ 62 (615)

edor byri garna.

Gazar byriin proliitaarnuud negedegtii!

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin YNEN

BK (b) namiin B-M moziin komiteed ba B-M. rispyybl. tebiin gyicedkeke komiteed bolon yiledber. ebleliin B-M. zeblel gurbanii emenees niiteiegdene

Dugaar nezcediin yne 5 menge.

Zakika yne:

sara byriin 1 tekerig
Gadaada ulasta bol
1 tek. 50 menge

AADRIS: Верхнеудинск
Центросоюзная 26.

Japoondo esergyy kedeleen ulam yrgedezei

Şankai, 11 (T) Kitadiin sonin biçegyydiin medeegeer Cinkai Tankuugiin temer zamiin kedelmeriçed kojor ederiingee calingiigi kitadiin cereg bekizyylke keregte zoriuulba. Kitadiin Şankai kotiin naimaanii gazaruud japoonii ceregiin zailaa ygilde kedelmeriee ekilke ygiibdi gebe.

Mal azalda вyke sanalaa tabika

Manai Buriaad mongol rispyyblig bolbol gol teleb mal azaltai rispyyblig baika juma. Iime bolkola mal azaliigi socaliis josoor kegzyylke, olzo aşagtai bolgoko kamagiin çukala bolzoi.

„Manai SSSR ulasta 1929-30 ondo talka tariaanii provleema jaaza şiidkegdesentei adali, 1931-32 ondo mal makanii provleema şiidkegdeke josotoi" geze namiin teb koroo ba aradiin komissariaadiin zeblelees kandasan baika juma.

Ene todorkoi zaabariiin baisaar baitala, manii zarim emkinyyd ynekeeree mal azal teeşe niuuraaraa kandaza, uul asuudalda orolcon temeceze çadaa ygii, karin angiiin mederel mokoodozo baisan zyil yzegdene. Ene dutuu salgar jabadaliigi angiiin daisan niudargan, lama ba nojod keregleze, odoo yjede socaliis baiguulgatai temeceke jabadalaa, mal azalda abaaçazai.

Syyliin kojor zil dotor angiiin daisanii zygees mal aduusanii too tologoigi korooko syidkeke jabadal galzuu tyrgedebe. Ede angiiin daisadiin neleende orozo zarim doodo. dunda çadaltan ba kamtiin çigi azaltan aduu malaa korookoni yzegdeze baina. Enyyniigi batalakiin tula kojor ziliin medee abaad yzejee. 1929 oniikios 1930 ondo eberte mal 23,7%, koni jamaan 35,3%, aduu morin 14,3% ba gakai 19,9% korobo. Basa 1929-oniikios 1931 ondo abaad yzebel eberte mal 53,9%, konin 59% jamaan 65%, aduu morin 24,5% ba gakai 63,1% koroson baika juuma. Baicaakada zil jireke byri mal aduusanii too tologoi ulam korozo ecеereze baisan yzegdeke baina. Ene jamar şaltagaantai be gekede gagcakan angiin daisanii koroto sedkeleer, yndesen bolko mal azaliigi syidkeze baisaniigi gergelene. Basa ene koroto jabuulganuudta cag daruidani kariuu egçe gederge cokiko ba katuu çanga temecel jabuulagdaka josotoi baisan gebe çigi olonki emkiner kangal tatai bolşoviigiin temecel jabuulza çadaba ygii.

Iime jikeer mal aduusanii korosoniigi ulasiin mal maka beledkelees bolbo geze tailbariladag ton niudargani sybegçe bolko yge kedee gazaraa taraaza baika yzegdene. Ene bol ton buruu bygeed şaltagaani ynekeere tiime bişe baina. Žişeelebel 1930 ondo eberte maliin too tologoi goos ideke kooldo 32%, mal beledkelde zybken 10,9% ba koroto sedkeliin yriltede 51,1%, koni jamaan ideke kooloo 69,6% beledkelde 4,6% ba koroto sedkeliin yriltede 35,8; gakai ideke kooldo 9,5%, beledkeide 4,1% ba koroto sedkeliin yriltede 86,4% garasan baina. Iime deerees bodokodo mal aduusanii koroko jabadal ulasiin beledkelees bolbo gedegni imagta angiiin daisanii ba baruunii oportuniistanariin keleke koroto tailbari men baina. Mal aduusanii iime jikeer koroson uçarni gagcakan angiiin daisanii koroto yrilte men bygeed, kangaltatai temecel cag daruidani jabuulagdaza çadaa ygiigees bolbo. Enyyniigi batalaka zyilyyd jike olon baika juuma (aduuşa ylein ba Aga kangiliin bolon busa komuunanuudiin keregyyd).

Syyliin 1931 oniigi çigi abaad yzebel mal aduusanii koroko jabadal togtoo ygii ergelzeleze baisan ygedeke bygeed basa ba maliin beledkel bişe, koroto sedkeliin yrilte baika juuma. 1931 ondo koroson maliin kedii kubini, koroto sedkeliin yriltede oronom gekede, eberte mal 18,7% aduu morin 34,2 koni jamaan 19,28% ba gakai 61,41% bolzo baina.

Tiimede angiiin daisanii koroto syidkeltei katuu çangaar temeceze mal yrike jabadalni ogtolon usadkaka kamagaas çukala bolbo. Angiiin daisanii, ene aaşiigi udaan daraa usadkan, kurcaar temeceze, mal azaliigi socaliis josoo kegzeeke jabadalda olon n iitiigi elsyylke çukala.

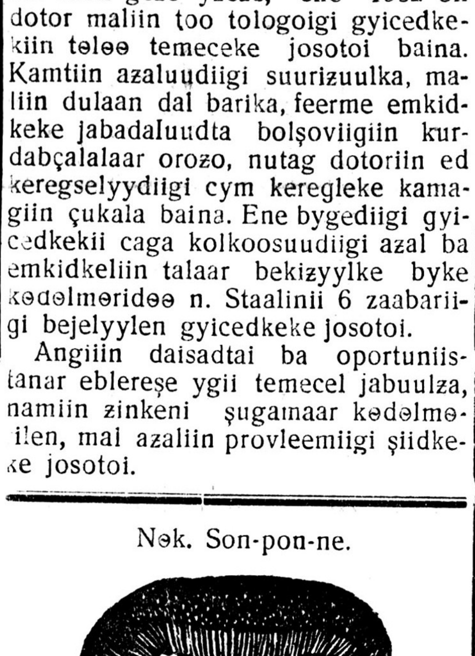
Mal azaliigi angiiin daisad kedii-beer koroozoçi baibal, mal azaliigi socaliis josoor kegzeeze baisan yrete jabadal bidende men baika juuma kolkoos sovkoosiin baiguulalta ulam bekizeze baina. kolkoosuudta byke aduu maliin 41,4% kamtalagdazai. Kamtalagdasan maluudiigi kuşuugaarni ilgabal ebrte mal 42,2% aduu morin—51,5%, koni jamaan 39,8% ba gakai 18,9% kamtalagdaza socaliis kubida orozoi. Basa manai eberte maliin sovkoos 6913 tolgoi maltai bolson ba koninii sovkoos 28058 tologoi konitai boloson baina.

Enyyntei kamta keden olon mal azaliin ediin feermeneriigi baiguulagdaza baina. Ede bykii jabuulgada aikabtar jike tekeerelge kereglegdeze bygeed tedeni gyicedkeze çu baisan bolbol, dutuu dunda zyilyyd olon baika jumba. Maliin dulaan dal barika, maliigi yylter saintai bolgoko, maliin subairaka jabadaltai temeceke, ebese kooloor kangaka mete olon zyilyydta dutaka jabadal ba ton kangalta ygii kedelmerileke uçaruud baina.

Iime tula byke nam, zebleliin yiledberçenii ba busa olon emkiner mal azaliin provleemede ynekeeree kangaltatai kandaza, mal azaliin provleemiigi şiidkeke kereg bol, manai çukala bolgoko ulas teriin asuudal men geze yzeze, ene 1932 on dotor maliin too tologoigi gyicedkeze tolgoigi temeceke josotoi baina. Kamtiin azaluudiigi suurizuulka, maliin dulaan dal barika, feerme emkidkeke jabadaluudta bolşoviigiin kurdabçalalaar orozo, nutag dotoriin ed keregselyydiigi cym kereglekeke kamagiin çukala baina. Ene bygediigi gyicedkekeii caga kolkoosuudiigi azal ba emkidkeliin talaar bekizyylke byke kedelmeridee n. Staalinii 6 zaabariigi bejelyylen gyicedkeke josotoi.

Angiiin daisadtai ba oportuniistanar ebleree ygii temecel jabuulza, namiin zinkeni şugamaar kedelmerilen, mal azaliin provleemiigi şiidkeke josotoi.

Nek. Son-pon-ne.

Bauuntiin aimagaas moziin konfereencede jiresen teleelegçe kedelmeriçen korieec kyn.

Namiin moziin ketelвerileke emkinyydiin şine geşyyd

BK(b) Namiin moziin 9 dygeer konfereence deere sungagdaba

Namiin moziin komiteediin pleenymde 75 kyn geşyyd ba 15 kyn kandidaaduud sungagdaza, tyyn dotor orson nek. nek. nerelebel:

Geşyydte:

Lioonov, Ziimin, Jirbaanov, Moskalioov, Dabaiin, Dorziin, Beerfeli Menkiin, Vişneevski, Kosmaçiov, Syyşçenko, Menkiin, Kijaaşko, Moroökin, Daniilov, Çimidiin, Dondobiin, Koriuugin, Bujantiin, Teelin Metelioov, Zavijaalov, Ikieenov, Adaamçikava Өbegenii. Dogdomee, Korobooşkin, Kim, Liubiimov, Falieejev, Aatrikov, Dampiliin' Jilaanov, Kyznicoov, Şadaanov, F. Cerenii, Şantaanov, Asieejev, Rooşin, Mygdyyjev, Ziimin, Maliigina, Svincoov, Şvodkoo Rezbaajev. Timçeenko' Sapunoov, Pervyyşin, Egurcoov, Žiloonkin, Yşakoov, Jirozeejev, Dedekoov, Ivanoov, Fioodor, Dambiin, Namzaliin Ceden, Cedenii Namzad, Cedenii Menke, Kurigaanov, Kobçova Mariji, Sergeejev, Sambuugiin, Galsoojiv, Amgaaskov, Kondoorov, Imegşeenov, Saboorkinaa, Cebegiin, Budiin, Diviaatov. Tygyytov, Selrmiaatnikov, Garmiin, kogoojiva.

Kandidaadta:

Pitukoov, Çisnokoov, Delgeriin, Jirşoov, Kaatriiç, Midoovii, Kaltuujeb, Çizaanov, Kabaajev Şadaanov P., Kosiigin, Sabuurov. Baraanov, Olzoojev, Alsiirov, Pokaatski, Bobkoova, Ulazaajev, Borisov, Kodiukoova, Makuutov, Bazariin, Cibkoovskii, Maaslov, Anufriijev, Popoov Tokarioov.

Jirвaanov,—MK-diin tyryyçiin sekretar, **Moskoliov**—kojordoki sekretar, **Beerfel**, **Menkiin**, **Daвaiin**, **Dorziin**, **Kijaaşko**, **Syşçenko**, **Morookin**, **Menkeejev**, **Kosmaçoov**, **Çimediin**, **Sanuunoov**, (Deede—Ydiin depoogiin sleesar), **Teelin**, **Dampiliinar**.

Orologçoodto: **Vişneevski**, **Dondoвiin**, **Kogoojevaa**, **Dogdomee**, **Meetelevyyd**.

Sekretariaadta neked: **Jirвaanov**, **Moskaliov** ва **Beerfelneriigi** sungaza.

Moziin komiteediin keltesyydiigi erkilegçediigi batalsani; **Beerfel** zokiooko keltes, **Menkiin**—sojol-surtaliin keltes, **Şadaanov**—niite nebtereliin keltes, **Vişneevkski**—kaadriin ba **Kogoojeva**—ekeneriin keltes. Moziin zaluuçuudiin komiteedte nek. **Menkiin Moskaliov** ba moziin kinan baicaakada nek. **Jirвaanov**, **Beerfelneriigi** teleelebe.

„Buriaad-Mongoliin Praavdiin" redaaktarta nek. **Syyşçenko** ba „Ynenii" redaaktarta nek **Dondoвiinariigi** batalga.

Namiin moziin KBK-iin sunguuli

Namiin moziin 9 dygeer konfereencees moziin kinan baicaaka komiisiigi 47 geşyydeer dooroki nekediigi sungasani:

Markizov, Kaarkliis, Bazariin, Jaziikov, Bakanoova, Andreejev, Stepaanov, Bodoojev, Dandariin, Pitroova, Burijakin, Glyygman, Mezeenin, Popoov, Ivaanicki, Mezeov, Vambuujev, Meezencev, Liigikova Sokoloova, Seeçeiko, Lubsanii, Maliginov, Tarmaajev, Tarmakaanov, Bujaanov, Buluutov, Karpukaajeva C, Butaşeijev, Stojaancev, Ostroovski, Potaapov, Karitoonov, Sabinik, Skriabin, Batraanin, Voloodin, Jakuuşkin, Pomitov, Mineejev, Maaslov, Kyzijaan, Arminiinov, Pruutski, Manzegeijev (yndesen dibizoon) Ovsiannikov (t. z. poolko), Iliinik (ulaan cereg) ba Nikiizorovuudiigi sungaba.

Moziin KBK-iin ankadugaar pleenym

Namiin moziin konfereenciin dyyrsenii syyleer moziin kinan baicaaka komiisiin şine sungagdasan geşyydiin tyryyçiin suudal bolbo, Ene suudal deere Moz. KBK tyryylegçe geşyydiigi 11 nekedees ba namiin kolieegiigi 9 nekedees sungaba.

Priizediyymiin geşyyd

Markizov, **Karkalis**, **Bazariin**, **Potaapov**, **Jaakuşkin**, **Minzigeejiv** **Skriaвin**, **Batraanin**, **Nikiiforov**, **Ovsianikov**.

Namiin kolieegiin geşyyd

Kaarkliis, **Markiizov**, **Fazlikov**, **Bazariin**, **Poomitov**, **Karitoonov**, **Savinik**, **Voloodin**, **Armianinov**.

Pleenym bol Moziin KK-iin tyryylegçede ba kedelmerçen tariaaçanii inespeegciin aradiin komisaarta nek. **Markizov A. A**, gedegi sungazai, Namiin kolieegiin kariuulcagata sikritaar ba Moziin KK-iin tyryylegçiin ba KTY-iin arkomiin orologçodo nek. **Kaarklis A. A.** gedegi bolon Moziin kinaka kamiisiin ba Ked. tariaaçanii inspeegciin zokioon emkileke keltesiin erkilegçede ba KTY arkomiin kojordaki orologçodo nek. **B. Ž. Bazariin** gedegi sungaba.

Nek. Jaakavliv.

Mukar şiberiin aimagiin şaraldain toskonoos moz. konfereencede jirese teleelegçe. Ulaan partizaan jabasan ba menee kolkoosiin tyryylegçe baina.

Şalgaka komiisiin geşyyd

Menkiin D. Mineejeva. **Pankoov Vaançaglin B**, **ва Вyydrin**, Orologçodto: **Rinçenii ва Reepin**.

Namiin moziin komiteediin ankadugaar pleenym воlво

Namiin moziin 9 dygeer konfereenciin syyleer moziin komiteediin ankadugaar pleenym bolzo, MK-diin tobçoonii geşyydiigi doorøki nekedees sungasani:

Maşiina zeвsegiigi вelen вolgoko вolzor өngөrвөçi zasaвari zigşyritei tasaldaza вaina

Maşiina zeвseg zasaka jaвadaliigi kurdaвçalaka.

Kabariin tarilgiin kampaanida erçemtei beledkeke çukala keregiin negen bol traagtar kedee azaliin byke maşiina zebseg zasaza, tarilgiin ekilekede belen baikani egeel çukala nekecel men bolzoi.

Gedegi, manai ulasta maşiina zebseg, tonog g. m. zasaka jabadal jike sula jabaza baina

Tebiin gazaruud bol zasabariin brigaaduudiigi emkidkeze kedee tuskan sovkoos kolkoosuudta cag darui garga ygii. Sovkoos, kolkoos ba MTSuud bol eseediingee boi kyce çadaliigi emkidkeze zasabariin brigaa duudiigi togtoozo çadaagii, aimagiin emkinyyd, kedee tuskanii namiin yyryyd, somonii zeblel kolkoosuudiin provleeninuud bolbol maşiina zebseg zasaka çukala kedelmeride ygiitei dunda çadaltan ba kolkoos azaltani emkidkeze, arad niitiin dunda jabuulaka jabadalaar çigi zasabariigi iime baina.

Basa, maşiina zebsegiin zasabariin çanar bol tun muu, zasabariin keregiin çanariigi saizaruulka jabadaliin koinoos temeceke temeceliigi emkidkeke jabadaliigi martazai. Maşiina zasabariin kampaaniide çukala zyil bolbol tyynii çanariigi saizaruulka temecel men geze ene ziide namaas jikeken zorilgo tabigdasan baina.

Maşiina zebsegiigi zasaka jabadalda ezeygiger kandaka jabadaliigi usadkakani zebken çukala kereg bolkolo, aliba zasabariin brigaada bolbol keden, jamar maşiina zasaza keden bolzor dotoroo dyyrgeke josotoi bolsonoo, tere cagtaa ba sain çanartaigaar zasakajaa tus brigaada dyyren kangaka ba brigaada bol niite deere kariuucaka josotoi.

Somonii zeblel, kolkoos, sovkoosuud bol temer ba modonii darkaçuu digi cag darui emkidkeze maşiina zasaka kampaaniigi tyrgeneer dyyrgekiin tula sanalaa tabika, zasabariin brigaadnuud, koorondo socaliis mөriiceө, cokidosoto azaliigi jabuulza maşiina traagtariigi zasaka keregte erkim sainaar orologçodto tuskai şagnalaga olgozo bolko beze.

Nek. Staalinii zurgaan zabariigi josoçilon bejelyylke, brigaadiin zuramaar byke kedelmeriigees emkidkekeni, zasabariin teempe kurdabçalaligi kangakaas tyynii çanariigi saizaruulkiin çukala nekecel men bolko

Maşiina zebseg zasaka kedelmeriigi kurdabçalaka ba zasabariin çanariigi kinaka ba traagtar, kedee azaliin byke maşiina zebseg, tonog teregyytenii gyiced belen bailgaza kabariin tariilgiigi cag dotoroo dyyrgekiin temeceegi emkidkene.

Maartiin 18-nii ydeşiin 6 cagta вariigiin kedelmeriçediin klyyвte

Kedelmeriçen kedee biçegçediin rispyybligiin 5 dugaar kural bolkoor zarlagdaba.

KELCEKE ZYILYYDENI.

1) BK (b) Namiin 17 dugaar ba moziin 9 dygeer kuraluudiin den ba keblel soninii zorilgonuud.
2) Aradiin azakuin 1932 onii kontrooliin too kedelmeriçen kedee biçegçediin zorilgonuud.
3) Reidiin edyyd tukai.
4) Seegse keltesiin kedelmeri tukai.

Teleelegçediin registraaca nere biçyylgen „Burpraavda" soninii koroodo bolno.

Soveed ulas ba Japoon.

Manzuu-in təb koto bolko Mygdeniigi Japoonii ceregyydiin ezelsezees koişo taban sara ilyytei bolbo. Tere cagaas naaşa Dorono Kizaariin debsegte tolocoldoon ulam yrgede ergedeseer baisan ba ene keregiin ndka çanar aikabţar gənzəgii bolkoni edər byriiin telegraam medeenyydees ileresenzei. Mən SSSR-iin olon niitiin sanal bolbol enyynde ulam seremzeteigeer kanduulagdasan juma.

SSSR ulas bol Dorono-kizaariin arcaldaa garsan cagaas kamaaran orolcoko ygii neitraliteed josiigi çanga barimtalan baisan baina. Soveed ulasiin azalçad imperaliismiin darlalţada tuliza baigaa kitadiin aradiigi kedii jike kairlan sanaagaa zobobo çigi soveed sojuuziin ebte bodolgiigi bata sakin tus keregte jamarçi kamaaralga kiil ygii suuzai.

Kamaaraka ygii bodolgiin açaar zəbləltə ulasta esergyy ali olon pravakaaca koroto sedelgenyyd buta cokigdozoi. Ene koroto sedelge probakaaciin negen bolko zyil kitadiin generaal Maa gegçede SSSRees tusalba gesen kuurmag batalamza, byke delekein niuur deere butacokigdoson baina.

Kamaaralca ygii ba amagalan baidaliigi sakika gesen soveediin bodolgo bolbol bykiide gerçelegdeze mən Japoonii çigi zasagta mederen gerçelegdezei.

Kedii tiime bolbo çigi SSSR-te esergyy jabuulga Manzuurta ergəlzəlseer baina. Ede jabuulganuudiigi tooşoon ygii garça bolko ygii SSSR-iin kile deere zokistoi busiin baidal tokiooldozo, manai ankaraliigi byri jiked kene. Ene zokistoi busa baidaliin gereçe bolko zyil bolbol Japoonii gadaada keregiin miniistrstbiin tələələgçiin medee baina. (Tus medee dooro unşagtii). Japoonii gadaada keregiin miniistestbe bolbol Vladivostook kotodo suuza baigaa Japoonii koonsoliin zegees ondoo barimta ygiideze „gadaadiin itegeltei niuuriin medee“ geze barimtalsaniigi yndesen bolgoson baina.

Koroto keregte zoriuulagdasan kudal kuurmag ygenyyd ba sezkel ygii sanaaçalganuud bii tediigiini ba soveediin 100 mingan cereg byridkegdebe gesen medeegiin kudal tediigiini ileryylze baisanii kereg çigi balai ygii.

Egeel mənəəkən yjede bideniigi gancakan kudal kuurmag yge sonirkuulna bişe. Dorono kizaariin baidaliigi Japoontonii udaridagçadiin zəgəəs cegnekedee bodoto barimta teeşe ankarkiin orondo, buzartasan kudagaas barimtanuudiigi udkadag uçarani bideniigi sonirkuulna. Ynen bodoto barimtanuud bolbol negen talaas soveed zasagiin ebte bodolgoo bata sakidagiigi gerçelne, nəgəə talaas jamar çigi ebte bodolgo sakigçada bodol oruulkaar jabuulga kiigdeze baisaniigi gerçelne.

Dooro dursagdaka bykii bodoto barimtanuudaas ilersen zyileni juu bainab gekede: Dorono Kizaariin zəgəəs zəbləltə ulasta ajuul kylieegdeze baisan uçar deerees SSSR-iin dorono kizaariin kiliigi kamagaalan sakika ceregiigi kyçelyylen bekizyylze ulas oroniigoo kamagaalkiin çadabariigi jikedkekiigi ermelzene.

SSSR-iin zasag bolbol ebte bodolgiigi bata sakin jabuulka zuuraa Dorono Kizaarta tokiooldood baisan baidaliigi jamaraar cegnedegee olon niitees niuuka kereg şaltagaan ygii baina. Tokiooldoson ene baidaliigi cegneed, şalgaad yzekede: əəriingəə gazar oron kile kizaariigi bətən bykelieer sakikiin ali bolko kemzee abkaas bişe ondoo arga soveed ulasta ygii baika juma.

Ynen kereg deeree bodoto barimta (faagta) nuud enyyn tukai batalna ygii uu? Syyliin keden sara nedeeii ədəryyd dotor Soveed ulasta esergyy sedelge provakaaca şine şinecr garça baina ygii uu? Japoonii ceregiin udaridagçad ba bajaçuud SSSR-te dobtolzo Dalain zaka ba Baigaliin əmənəki kizaariigi tasa tatan abka asuudal de gereer tabina ygii uu?

Japoonii ceregiin udaridagçadaas SSSR-te dobtolko ba tyynii gazariigi bulimţaran abka təsəbtei baisan tukai barimtalka dokuuminte biçegyyd bidenii garta neleed olon bii. Tede dokuumintanuudiin negen dotor kelegdeseni:

„Japoon bolbol Soveed ulasta cereg leke josotoi uu ali ygii uu gesen asuudalda minii sanalaar bol Japoon ulas Soveed ulas teeşe kaţuu bodolgiigi barimtalan cereg daie kiiker kezeede belen baika josotoi.

Ene dain ceregiin ug zorilgoni tedii çineen komuniismiigi daraka sanaaçalgatai bişe. kedii çineen soveediin Dorono Kizaar ba zyyn sibiiriigi ezelke sanaaçalgataib“.

Ondoo nege dokuuminta dotor kelegdeseni: „SSSRiin zebsegte kyçenii kere kemzee ba gadaada ulasuudiin baidaliigi karaadaa abça Japoon soveediin dainiigi çadabal sajaar ekilke josotoi.

Kerbee bidener Baigaliin əmənəki təmər zamiin şugam deere zogsoçobol ezemdesen Dorono Kizaariigi Japoon ulas əəriingəə impeeriiin medelde oruulka josotoi... Manai dai kiikiin yndesen nəkəcəliini negen çukala zyil juu bainab gekede: strateegiin nebterelge jabuulka zamaar baruun taliin kerşənyyd ba busa ulasuudiigi SSSRtei nege məsən daicalduulka, cagaantanii bələgyydiigi soveed ulas dotor ba gadaa ţeeni keregleze SSSR dotoriin sandaral emkidkeke, mən tyynçelen SSSR dotoriin baga jasatan arad ba soveedte esergyy bykii etegeedyydiigi kereg leke. SSSR-iin odoonii baidal ede bykiigi yildekede maşa zokistoi yjedee baina“.

Enyynii kabaatai basa nege eşe tatabal: „SSSRiin mənəənii jərənkii baidaliigi şinzelen yzekede daikiike kyce çadalani ygii. Dorono Kizaariin probleemiigi şiidkekeer manai impeeriin orobolni mənəə yje bolbol aikab tar zokistoi yje mən baina. SSSR-ţezergelze baigaa baruun taliin gərəni gyyd (Poolşo, Rymiini) bidentei zəbşəldəzə jireed dobtolon oroko argatai baina, zygeer ene arga zab zil jireke byri məkəzə baisan kirtei azai“.

Ede dokuuminţanuudiin udkani magad (telegraafiin gemeer algasal garba) gebe çigi ene ezerkeg təsəbiin ezed zokioolçod bol ilangui jike kariuucalgatai niuuruud bolko ba tedenii jərə duugarsan ygeni ulas təriin çignyyrte kəndə tataka uçartai bolko ţulani, manai doronkizaariin kilede bolzo baigaa kereg ţeeşe serengii kibkaar kandaka zailaşa ygii bolno.

Beje bejendee dobtololcoko ygiin gerec biçeg batalka tukai Soveed zasagiin əmənəəs Japoonii zasagta oruulagdasan duridkal kojor sariin torşodotor kariuu (japoontonoos) abtaa ygii baisan uçariigi ken jamar poliiţik tooşoon ygii baiza çadakab.

Zagasa yiledberiiin asuudaltai kolbogduulan Japoonii əmənəəs soveed ulasta esergyy sedelge gargadagani josoor şinzetei kereg mən. Zagasanii azal tukai asuudalda soveedte esergyy kampaani jabuuldag uçar bolbol ynendee zagasanii azalda ceke kabaatai kereg bişe karin ezerkeg təsəbəə bejelyylkiin tələə muudaldaka şaltagaan bidersen kereg mən bolko, ba enyyniigi udaridaza baisan Japoonii onco niuuruud (ezerkegyyd) negen talaas dorono kizaariin usan dotor çələə erkee delgeke ba nəgəə talaas byri yrgen ezemdelgiin nəkəcəl bolgoko gesen sanaaçalgatai baina.

Mən tyynçelen syr zabkalangiin dyri oroson orosiin cagaantanii əmənəəs Soveed ulasiigi esergyycen jabuulagdaza bykii kədəlməriiin kariuucalgiigi Manzuurta baigaa Japoonii poliitik udaridagçad bejenees kuutataza çadaka ygii. Japoonii zasagiigi barigça niuuruud cagaantanii kədəlmeri tukai juu çigi medene gyiibdi gedeg bolbo çigi Japoonii ceregiin Manzuuriigi ezemdeze tende Japoonii erke medeliigi yrgedkesen darui cagaantanii idebki nen tyrgedesen uçariigi mən çigi arcaka joso ygii beze.

Orosiin cagaantanii ezerkeg kədəlməri bolbol Manzuuriigi Japoonguudiin ezelsen keregtei bata kolbootoini cokom ynen tula olon taban barimtanuudiigi kabsargasanii çigi keregeni ygii.

Ene uçar tukai orosiin çagaantad əəsədəə delgereer biçedeg baina. Japoon bolbol cagaantaniigi abaragça ba tedenii SSSR-te korotoi kədəlməriigi bejelyylegçe mən bolko tukai bykii Pariiza kotiin cagaantanii emkinyydte iledkel—leegce kelegdedeg baina. „Vozrozdeeni“ geze cagaantanii sonin biçegiin janvaari sariin dugaarta: Japoon bolbol SSSR-te esergyy jabuulga yiledkedee orosiin cagaantantai baricaa kolboo baiguulka ba təsəb karaagaa zəbşəldəkiin jike kyceltei baidag—geke meteer biçesen baika juma. Mən Ameerikiin „Niy-Jorke Geralid Trebiyn „geze soninii janvaariiin syyliin dugaarta biçekeni: „Japoontonii Karbinda orosoniigi cagaantanii əmənəəs bajasan ugtasan uçar bolbol naidalgajaa buuraa ygii ene zondo (cagaantanda) Japoonii zəgəəs niuucaar yge əgsəniigi gerçelne“. Mən Berlin Beerzen Ceitynge“. geze neemeciin soninii Pariiza kotiin karespondeentiin biçekeni. „Fivraaliiin 28 nii ədər orosiin cagaantan jikeeken ilalta gyiceel olobo. Ajuulta yimeənii şine gulamta Soveed ulasiin kile deere baiguulagdaba„ (Manzuuriin“ „çələə erkete“ (kan zasagta) gərən tunkaglagdasan baina). Ede bykii tukai mən Japoonii Dairin kotiin soninii temdegleseniigi çigi abça yzebel:—„Manzuuriin şine zasagiigi baiguulan emkilsen cagaas koişo orosiin cagaantanii kədələən ulam byri kəgzəbə“—geze biçene.

Faagta barimtanuud iime, edeniigi zygeer cegnen şinzileed yzebel,—SSSR-te ezerken oroko sanaaçalga ulam kəgzəsən ba Japoonii ezeleed baisan Manzuurta cagaantanii koroto sedelge ulam gaarasan tediini cokom baina. Faagta barimtanuud iime, edeni bolbol SSSR-iin gazar orondo gadaa talaas cəmərən orokiigi zogcooko korimzalkiin çukala kemzee abkiigi ba jərə cerengii baikiigi ermelzene.

SSSR-iin ebte bodolgo bolbol faagta barimtanuudiigi tooşooko ygii bodolgo bişe, Soveed ulas provakaaca koroto sedelgede orono ygii geze bidener negente busa todoruulaasan, ba mən beledkegdeze bykii provakaaca koroto sedelgenyydiigi cagdoroni ileryylen gargadag baina. Soveediin zasag bolbol ebtei amagalan suukiin bodolgiigi bata sakin jabuulsan, jabuuldag, ba jabuulkaçi baina, mən Kitadta bolzo baigaa yimeənde kamaaraka ygiin bodolgiigi jabuulsan jabuuldag ba jabuulka çigi baina. Zygeer Soveed ulas bolbol əəriingəə kile, kizaariigi ebdyylke ba gazar orondoo biçiikan çigi oruulka erke kendeçi əgəkə ygii.

Bidende busadiin gazar alkamiin tedii çigi kereg ygii, mən əəsədiingəə gazaraas berşoogiin tedii çigi busadta əgəkə ygiibdi“ („Isveesti“ soninii tyryy biçegees).

Japoonii „informaataruud“ şine tuuziigi gargaza baina.

Tokioo, 5. Gadaadiin keregiigi erkilke miniistriin temdegleseni, Vlaadivostoog kotodo suuza bykii japoonii elçen said bolbol, „naidabaritai bolson gadaadiin kynees“ abtasan medeenii josoor, Vlaadivostoog daki rajoonuudţa jabuulagdaza bykii soveed ulasiin ceregiin jabuulga tukai medeegi tobçolon ilgebe gezei.

Tiin „gadaadiin kynii“ ygeer bolbol, Vlaadivostoog kotodo ceregiigi acaraka jabadal bol, byri nidonon zilde Dikaabri sarada ekilsen gekiin kamta, ene ceregyyd bol jivroopadaki orosiin talaas jiresəni sezeg ygii gesen baina. Japoonii elçen saidiin medeecesenii josoor bol odoo yjede Vlaadivostoog daki rajoondo kojor koorpus şakam cereg baika gezei. Mən ceregtei kamta, Şeemitova stancada 100 mingan soveediin ceregyyd baika gebe. Vlaadivostoogto ba mən basa Oros aralda yker buunuudiigi todkon bekilsen baina geke. Sedaanke geza nutagta gurban şine foort təkəərbə gesen ba Byykte Oliga kotiin iodiin faabrig bolbol, korto gaaz kiike faabrig bolgogdobo gebe. Vlaadivostoog kotodo ədər soni ygii ceregyyd jireze baina. Yssyriiin təmər zam bol komunistanar ba komsomoolçuudaar yrgelze sakigdaza baina gezei.

„Informaator“ bol bagcaakadaa Soveed zasag ba Japoon kojoriin temecel bolbol dətiin kojor gurban sarada bolzo bolko uçarni „bolşoviiguud bol japooniigi yzedeg ygii“ baina gebe. „Informaator“ bagcaakadaa, kerbee manzuuriin asuudalaar temecelde orozo çadaa çigi ygii bol, eneni jiree ədiin cagaa agnuuriiin konfeenceer ekilze magad.

Soninii erkilegçe C. Dondobiin.

В.-Удинск, тип. БГИ зак. № 672. Бурлит № 444, Тираж 3.150